

ПУ. 2018. № 1 (20). С. 12-15.

4. Черкасов О. В. Єдність та диференціація відповідальності у трудовому праві України: автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.05; Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Х., 2016. 19 с.

5. Процевський О. І. Особливості юридичної відповідальності у сфері трудового права. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. 2018. Вип. 21. С. 13–25.

Орлова Олена Олександрівна
доцент кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Проблематика захисту персональних даних на сьогодні набуває особливої актуальності. Зараз життя проходить перед екранами моніторів, оскільки і робота, і навчання, і розваги не можливі без сучасних інформаційних технологій, використання гаджетів та підключення до інтернету, застосування різноманітних онлайн-інструментів, соціальних мереж тощо. Отже, логічно постає питання захисту інформації, яка стосується конкретно визначеної особи або особи, що може бути конкретно визначеною [1].

Основними актами, які визначають порядок збору, використання та поширення персональних даних в Україні є Конституція України [2], закони України «Про інформацію» [3], «Про доступ до публічної інформації» [4], «Про захист персональних даних» [5].

У 1997 року Україна ратифікувала Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод [6] та у 2009 році Конвенцію про захист осіб стосовно автоматизованої обробки даних особистого характеру [1].

Також, слід позначити Регламент Європейського парламенту і Ради від 27 квітня 2016 року «Про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних» [8], якого Україна має дотримуватись.

Проте, не дивлячись на таку кількість актів, в Україні відсутнє єдине розуміння поняття «персональні дані», що значно ускладнює їх захист.

Як зазначає Дяковський О.С., проаналізувавши законодавство у сфері захисту персональних даних, слід зазначити, що в основу визначення поняття «персональних даних» покладений принцип ідентифікації (ототожнення) даних, за яким можна встановити особу. Проте вказане визначення, як вважаємо, є занадто широким, що суттєво ускладнює надання відповіді на питання, які конкретно відомості про фізичну особу є персональними даними та підлягають використанню тільки за згодою суб'єкта персональних даних, а які можна використовувати і без такої згоди в цілому [9].

Також, як показує практика¹, є потреба в окресленні переліку відомостей, які можуть бути віднесені до персональних даних.

Значну роль у цьому відіграють рішення Європейського суду з прав людини, оскільки відповідно до статті 17 Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 р., суди застосовують при розгляді справ Конвенцію та практику Європейського Суду з прав людини як джерело права [10]. І враховуючи практику ЄСПЛ, можна виок-

¹ Відповідно до Рішення Вищої ради правосуддя № 3279/1дп/15-20 «Про притягнення судді Київського окружного адміністративного суду Брагіної О.Є. до дисциплінарної відповідальності». Так, навесні 2020 чоловік оскаржував у суді бездіяльність Ірпінського міського відділу Державної міграційної служби щодо не видачі його дочці паспорту у вигляді книжечки. У засіданні суддя Брагіна зневажливо спілкувалась з адвокатом, позивачем та його неповнолітньою донькою. Відповідаючи на запитання суду, чому чоловік вважає, що видача паспорта громадянина України у формі ID-картки є збиранням та зберіганням конфіденційної інформації, позивач зазначив, що працівникам Державної міграційної служби надається відцифрований образ обличчя, інформація про райдужку ока, відцифрований підпис особи, відцифровані відбитки пальців рук, обробка яких, на його думку, є втручанням в особисте життя його доньки. Суддя Брагіна переконана, що відбиток пальця і сітківка ока не є конфіденційною інформацією [7].

ремити ще низьку відомостей, які можна віднести до персональних даних.

Цікавими з цього аспекту є рішення у справі *K.H. and Others v. Slovakia* від 06 листопада 2009 року [11] щодо ненадання лікарнею заявникам копій їх медичної документації та рішення у справі *P.G. and J.H. v. The United Kingdom* від 25 вересня 2001 року [12] щодо відбіру та збереження зразків голосу.

Також у нагоді стануть, рішення у справі *Avilkina and Others v. Russia* від 6 червня 2013 року [13] щодо вимоги прокуратури від лікарів надати відомості, які містилися в медичних документах заявників, без їхньої згоди і за відсутності відкритого кримінального провадження.

Недоліки законодавства у сфері захисту персональних даних можуть бути порушенням вашого права. Так, наприклад, рішення *Case of Rotaru v. Romania* від 4 травня 2000 року [14].

Правоохоронні органи не завжди можуть опрацювати ваші персональні дані. Наприклад, рішення *Case of Khelili v. Switzerland* від 18 жовтня 2011 року [15].

Отже, впорядкування суспільних відносин у сфері захисту персональних даних потребує вивчення та дослідження не тільки на рівні національного законодавства країни, але й із застосуванням практики Європейського суду з прав людини, досвіду країн Європейського Союзу та міжнародно-правових актів.

1. Конвенція про захист осіб стосовно автоматизованої обробки даних особистого характеру від 28 січня 1981 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_326#Text

2. Конституція України від 28 червня 1996. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1996, № 30, ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

3. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1992, № 48, ст. 650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>

4. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2011, № 32, ст. 314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>

5. Про захист персональних даних: Закон України від 01 червня 2010 року № 2297-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2010, № 34, Ст. 481. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>

6. Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

7. Про притягнення судді Київського окружного адміністративного суду Брагіної О.Є. до дисциплінарної відповідальності: Рішення Вищої ради правосуддя від 27 листопада 2020 року № 3279/1дп/15-20. URL: <https://hcj.gov.ua/en/doc/doc/4866>

8. Про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних: Регламент Європейського парламенту і Ради від 27 квітня 2016 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_008-16#Text

9. Дяковський О.С. Визначення поняття персональних даних як правової категорії: сучасні проблеми та шляхи вирішення. *Інформація і право*. № 3(22)/2017. С. 51-56.

10. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України 23 лютого 2006 року № 3477-IV. *Відомості Верховної Ради України*, 2006, № 30. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

11. *Case of K.H. and Others v. Slovakia*, 32881/04 Council of Europe: European Court of Human Rights, 06/11/2009, availableat: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-183662>

12. *Case of P.G. and J.H. v. The United Kingdom*, 44787/98 Council of Europe: European Court of Human Rights, 25/09/2001, availableat:<http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-162338>

13. *Case of Avilkina and Others v. Russia*, 1585/09 Council of Europe: European Court of Human Rights, 06/06/2013, availableat: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-140105>

14. *Case of Rotaru v. Romania*, 28341/95 Council of Europe: European Court of Human Rights, 04/05/2000, availableat: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-122529>

15. *Case of Khelili v. Switzerland*, 16188/07 Council of Europe: European Court of Human Rights, 18/10/2011, availableat: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-107033>